

Gradering av forhold – Stjernesystemet.

Norges Padleforbund (NPF) har utarbeidet et graderingssystem for hav, basert på British Canoe Union (BCU) sitt stjernesystem. De har satt BCU graderingssystemet inn i NPF sitt HMS system slik at det samsvarer med NPF sitt HMS arbeid.

Klare fordeler med å benytte BCU systemet med hensyn på gradering av hav er at vi enklere holder oss kalibrert med det internasjonale nivået og deres utvikling. Samtidig gir det fordeler ved at våttkortkursene referer til nivåer som er internasjonalt anerkjent i forhold til deltakelse på internasjonale samlinger, kurs og turer.

Stjernesystemet tar utgangspunkt i fem stjernenivåer, der én stjerne er det enkleste. Graderingen er eksponentiell, slik at hoppet fra 1 til 2 stjerner er lite, mens hoppet fra 4 til 5 stjerner er stort.

Forhold og farvann

For å få noe fornuftig ut av graderingen på havet er det hensiktsmessig å skille mellom *forhold* og *farvann*.

Forhold er bølgene og draget i vannet der og da. Forhold styres av:

- Vind
- Bølger
- Brytninger / topografiske forhold på havbunnen
- Strøm
- Dønninger
- Annen trafikk

Momentenes sammensetning er til enhver tid avgjørende for hvordan graden er.

I tillegg må man på havet legge til hvilket farvann man er i. Farvannet sier noe om eksponering. Hvor utsatt er området? Dette er viktig fordi eksponeringen sier noe om potensialet av forholdene som kan oppstå her. For eksempel er potensialet for store forhold høyt om man padler en mil utenfor skjærgården på nordvestlandet, mens forholdene for mye trafikk er mye større i indre Oslofjord.

I stjernesystemet og NPF sitt HMS arbeid legges det til grunn at det momentet som vurderes som mest utfordrende blir bestemmende for fastsetting av graderingen av det aktuelle farvannet.

I tillegg til momentene som er nevnt må man også ta med følgende variabler i vurderingen av grad:

- Lufttemperatur / vanntemperatur
- Dagslys
- Tåke

For at stjernesystemet skal gi mening må vi vite hva som legges i vurderingene av de individuelle momentene, og hvordan de virker sammen, samt hvor man selv står i forhold til disse.

Bruk av innsamlede data:

Den første utfordringen er å innhente korr ekte data. Hva er det man ser? Hvor høye er bølgene? Hvor mye blåser det? Strømforhold? Er det andre faktorer? Dette er vurderinger man må øve på for å treffe så nært som mulig.

Så må man sette momentene sammen. Hvordan virker elementene sammen? Kan det bli verre? Hvor eksponert er man?

Og så til slutt kan man vurdere om man selv innehar kompetanse til å padle der man er, eller der man har tenkt seg.

Stjernesystemet

*

Svært skjermet farvann ; Eksempel er et lite havnebassen eller liten bukt.

Vind opp til og med Beaufort styrke 1 – Flau vind (1-3 knop).
Sjøgang 1 – Småkruset sjø med bølger opp til 0,1 meter i snitt.
Ingen strøm og ingen annen trafikk.
Introduksjonskurset blir gjennomført på denne typen farvann.

**

Skjermet farvann ; Eksempel på dette er indre skjærgård.

Vind opp til og med Beaufort styrke 2 – Svak vind ved vannflaten (4-6 knop).
Sjøgang 2 – Smul sjø med bølger opp til 0,5 meter i snitt.
Kun små krusninger ved runner og skjær. Svært lite strøm og lite annen trafikk.
Grunnkurset blir gjennomført på denne typen farvann.

Noe eksponert farvann ; Eksempel er farvann nær land med små øyer og skjær utenfor.

Vind opp til og med Beaufort styrke 4 - Laber bris ved vannflaten (11-16 knop).
Sjøgang 3 – Sval sjø med bølgehøyde mellom 0,5 og 1,25 meter i snitt.
Små brytninger ved grunner og skjær. Strøm og dønninger kan skape litt drag i sjøen. Annen trafikk må påregnes.
Teknikkurs og Aktivitetslederkurs blir gjennomført på denne typen farvann

Eksponert farvann ; Eksempel er farvann nær land uten små øyer og skjær utenfor.

Vind opp til og med Beaufort styrke 5 – Frisk bris ved vannflaten (17-21 knop).
Sjøgang 4 – Noe sjø med bølgehøyde 1,25 -2,5 meter i snitt.
Brytninger ved grunner og skjær. Strøm og dønninger kan skape drag og uregelmessige formasjoner i sjøen. Ved værømslag kan vind og sjøgang endre seg raskt. Annen trafikk må påregnes.
Videregåendekurs og Veilederkurs blir gjennomført på denne typen farvann.

Svært eksponert farvann ; Eksempel er lange kryssinger i rom sjø, eller utsatt farvann langs land.

Vind opp til og med Beaufort styrke 6. Liten kuling ved vannflaten (22-27 knop).
Sjøgang 5 – 2,5 til 4 meter i snitt. Kraftige brytninger ved grunner og skjær.
Strøm og dønninger kan skape kraftig drag og kraftige uregelmessige formasjoner i sjøen. Ved værømslag kan vind og sjøgang endre seg raskt. Annen trafikk må påregnes.